



Komşuluk X.0

Kavramsal Çerçeve

Bilgi çağının temel aracı olan internet ile düşüncede zihinsel bir mekân açıldı. Net'in ortaya çıkmasıyla üretilen bilgi formlarını anlamaya çalışırken, yeni üretim biçimleri ve sanat formları ortaya çıktı. Sanat ve sanatçılar yeni sosyallik modelleri oluşturdular, kendilerini başkalarıyla sürekli etkileşim içinde olan bir alanın içine yerleştirdiler. Gündelik hayatta dijital ağların ve teknolojilerin kullanımı, hem yerellikler arası yeni deneyimler hem yeni meydan okumalar sunan komşuluk fikrini genişletti. Bu gelişmeler sadece kültürel bağlantılar ile mahremiyetin yeni biçimlerini değil, karşıt söylemler ile basmakalıp düşünceleri de güçlendirdi. Coğrafi sınırlar, kültürel kimlikler ve tarihin kendisi, hala "ötekileri" görme biçimlerimizi büyük ölçüde etkileyen faktörler arasında. Dijital devrim doğa ve insan bilimlerindeki araştırmaların dokusunu değiştiriyor; komşuluk, konukseverlik gibi alanlardaki genel kanıları, felsefi tartışmaları net sanatının imkânlarıyla yeniden düşünüp yorumlamak, standart 'sanat', 'bilim' ve 'toplumsal yaşam' alanları arasındaki ayrımın sınırlarını da ziyaret ederek, yeni bir komşuluk, yeni bir konukseverlik dili ve sanatı icat etmeye gayret etmek bu serginin amacı olacak.

Geçtiğimiz yüzyılda II. Dünya Savaşı'nın kıyımı, Shoah, Gulag, Srebrenitsa ve onlarca dinsel ve etnik yıkımdan, neoliberal politikalar sonucu yoksulluğun yaygınlaştırılması sonucu kentlerdeki yoksul kesimlerdeki ayaklanmalarından, katı, kıyıcı mülteci ve göçmen politikalarından sonra artık komşuluk kavramının masumiyetini bütünüyle kaybettiğini söyleyebiliriz. Žižek, bu kaybın Batı düşüncesinde daha başından beri içkin olduğunu söylemişti. Komşu Batı düşüncesinde canavarca bir ötekiliğin taşıyıcısıdır. Başka deyişle, ya eğer "komşunu seveceksin" buyruğunun asıl işlevi bizim komşumuzu unutmamamızı, komşumuza yakınlığımızı korumamızı sağlamak değil de, tersine, komşuyu uygun bir mesafede tutmak, komşunun canavarlığına karşı bir tür koruyucu duvar hizmeti görmekse?

Rilke'nin Malte Laurids Brigge'nin Defterleri'nde dile getirdiği gibi: "Tümüyle zararsız olan bir yaratık vardır; gözünüzün önünden geçtiği zaman, onu güçlükle fark edersiniz ve hemen unutursunuz yine. Ama o, bir şekilde, görünmez olarak kulaklarınıza girince, gelişmeye başladığı, yumurtladığı ve beyne girip orada yıkıcı bir şekilde beslendiği, tıpkı köpeklerin burnundan içeri giren pnömokok gibi içeri girdiği vakalar da görülmüştür. ... Bu yaratık Sizin Komşunuздur." Burada karşı konulması gereken heves komşunun etik "elden geçirilmesi",

Komşu-Şeyin radikal olarak belirsiz olan canavarlığının etik sorumluluğun çağırışının kaynaklandığı uçurum noktasına indirgenmesidir.

Derrida bu noktada "saf konukseverlik" önerisi ile bir müdahalede bulunur: "Saf konukseverlik gelen kişiyi, hiçbir koşul öne sürmeden, hakkında adı dahil kim olduğuna dair hiçbir şey bilmeden veya bir kimlik belgesi sormadan buyur etmeye

Goethe-Institut Ankara

Atatürk Bul. No. 131
06640 Bakanlıklar / Ankara
Türkei

Telefon +90 312 419 52 83
Fax +90 312 418 08 47
Kurs Fax +90 312 419 41 59
www.goethe.de/ankara
info@ankara.goethe.org

www.goethe.de

**GOETHE
INSTITUT**

Sprache. Kultur. Deutschland.



dayanır. Konukseverlik ötekine hitap ederken her şeyi yapmaya dayanır; onu onaylamaya dayanır, hatta adını sorarken bile söz konusu sorunun bir “koşul”a, polis sorgulamasına, soruşturmayla, tahkikata, sınır kontrolüne dönüşmesini engellemeye çalışır.” Yani gerçek konukseverlik davetsiz bir misafirin karşılanmasıdır. Beklenmeden, çağrılmadan kapımda belirenin, benim mülkiyetime, bana ait olana girmesine, bana seslenmesine, bana dokunmasına “evet” demektir. Yani “öteki dünyanın kaynağıdır”, zaman “ötekinin gelişidir”. Böylelikle yabancıların davetsiz gelişini geleceği açar. Ve bana düşenin trajik sorumluluğu, ötekinin gelişine daima açık olmak, benim bütün düzenimi tehlikeye atarak görmediğim, bilmediğim, hazırlıklı olmadan davetsiz olarak gelene, yeniden ve yeniden “Gel!” demektir.”

Derrida’ya göre konukseverlik öyle yaratıcı, öteki’ne, öteki’nin buyur edilmesine göre öyle düzenlenmiş olmalıdır ki; her konukseverlik deneyimi yeni bir dil icat etmelidir.” Artık konukseverlik bir bilim veya yasa gibi değil de, “bütün bir siyaset buna bağlı ve bütün bir etik bunun içinde belirlenmiş” olsa bile “bir sanat ve şiir” gibi olmalıdır. Bu sergi Yunanistan, Bulgaristan, Türkiye arasındaki siyasetin belirlediği ve önyargılarla kökleşmiş komşuluk dilini yeniden icat etmenin ve bir konukseverlik sanatı icra etmenin açık bir çağrısı olacaktır.

Ege Berensel, Kûratör

Ege Berensel, 1968 Muğla doğumlu, medya sanatçısı, bağımsız kûratör, Ankara’da yaşıyor. Angela Melitopoulos ve Maurizio Lazzarato’nun dahil olduğu Timescapes grubunun üyesidir. “Panoptikon”, “Mü/hür” adlı videoları ulusal ve uluslararası festivallerde ödüllendirildi.

“Orasıburası” adlı 3 ekranlı video düzenlemesi 2005’te Berlin KW, 2007’de Fundació Antoni Tàpies Barcelona’da, “Türkü Söylemeyen Tepe” adlı 3 ekranlı video düzenlemesi 10. Uluslararası İstanbul Bienalinde sergilendi. Ankara’da “Bizim Gibi Hırsızlar”, “Bellekzaman”, “Videofesta’10, Uluslararası Medya Sanatları Festivali”, Strasburg’ta “Türkiye Video Sanatının 35 Yılı” gibi Video ve Medya Sanatları sergilerinin kûratörlüğünü yaptı. Vitopya Medya Aktivist Kollektif ve Videofesta Uluslararası Medya Sanatları Festivali’nin kurucusudur.

www.goethe.de

**GOETHE
INSTITUT**

Sprache. Kultur. Deutschland.